

FIATAL KUTATÓK ÉS DOKTORANDUSZOK XI. NEMZETKÖZI TEOLÓGUSKONFERENCIÁJA

2021. március 5.

MIKÓ-PRÉM ALEXANDRA

A Fialat Kutatók és Doktoranduszok XI. Nemzetközi Teológuskonferenciájára 60 előadó jelentkezett, melyből végül 58-an adtak elő a 2021. március 5-én tartott rendezvényen. A megnyitó előzetesen került felvételre február 5-én zárt körben, betartva a pandémia miatti hatályos jogszabályokat. A rendezvény fővédnöke Dr. Fekete Károly volt. A konferencia az előzetesen felvett megnyitóval és főelőadással kezdődött, majd a szekciók megkezdték munkájukat 8 szekciótitkár és elnök vezetése mellett. Az 58 előadón kívül 20 résztvevő is jelen volt a rendezvényen, így összesen 94 fő volt a résztvevők száma.

Az előzetesen felvett megnyitón köszöntőt mondtak: A DOSz Hittudományi Osztályának elnöke, Mikó-Prém Alexandra, Dr. Fekete Károly fővédnök, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, Dr. Baráth Béla Levente, a fogadóintézmény rektora, Dr. Fabiny Tamás területileg illetékes evangélikus püspök, Palánki Ferenc római-katolikus püspök, Kocsis Fülöp görög-katolikus érsek, Dr. Csernoch László, az Országos Doktori Tanács elnöke, Dr. Fazakas Sándor, a DRHE Doktori Iskolájának vezetője és Molnár Dániel, a Doktoranduszok Országos Szövetségének elnöke.

A díszelőadást Prof. Dr. Heidl György tartotta *A zsolotáréneklés teológiája: Augustinus és Remesianai Niceta* címmel. A konferencia második szakaszában a szekciók munkálkodtak az online térben. Ezek közül a Valláspedagógiai szekció megszervezésével a Debreceni Református Kollégium iskolakultúrája előtt tisztelegtünk hat előadással, illetve a Nők helyzete az egyházban és a társadalomban szekció révén szintén hat előadással egy fontos társadalmi és egyházi témának adtunk teret.

Ezenkívül a hagyományosan megszervezett szekciók is teret kaptak: a Biblikus tudományok és szentírástudomány öt, az Egyháztörténeti, egyházjogi, kánonjogi szekció tizenegy, a Gyakorlati teológiai, liturgiatudományi szekció öt, a Pasztorálpszichológiai, pasztorálteológiai szekció nyolc, a Rendszeres (szisztematikus) teológiai, egyházzociológiai szekció tizenegy, a Vallástudományi szekció pedig hét előadással.

Az idei konferencián megkértük a szekcióelnököket, hogy bár az előadókat nem díjazzuk, emeljenek ki egy-egy előadást a szekciójukból, amelyet jó szívvel

ajánlanának a DOSz „Tavaszi Szél” konferenciájára. Ezzel az volt a célunk, hogy motiváljuk a hit- és vallástudományi területen kutató doktoranduszokat a „Tavaszi Szél”-en való részvétellel, ugyanis a korábbi évek tendenciái szerint nagyon alulreprezentált a terület ezen a rendezvényen.

Sajnálatos módon a pandémia miatt nem tudtuk személyesen fogadni és megvendégelni a konferenciát, ezért annak érdekében, hogy a távolsági forma ellenére minél inkább kapcsolatot tudjunk tartani a résztvevőkkel, ajándécsomagot küldtünk számukra postai úton különböző DOSz-os és DRHE-s reprezentációs termékekből összeállítva. Ezenkívül a konferencia honlapján információs leírásokat helyeztünk el a rendezvény kiemelt vendégeiről, a fővédnökről, védnökökről, főelőadóról, a fogadóintézményről és Debrecen városáról. Majd a Facebook segítségével a honlapon elhelyezett leírásokból kvízt hirdettünk, amelynek nyertesait szintén reprezentációs ajándékokkal jutalmaztuk.

A konferencia rendben lezajlott, technikai problémák nem adódtak, mivel előre elhárítottuk őket, a kisebb nehézségeket pedig rögtön orvosolni tudtuk. A rendezvény egy zárókörrrel ért véget, ahol a szervezők és a szekcióelnökök élőben jelentkeztek a DOSz Microsoft Teams felületén, és amelyen minden résztvevő megjelent. A záróköriben a szekcióelnökök értékelték a szekciójuk munkáját, és egy-egy előadót javasoltak a „Tavaszi Szél” konferenciára. Az online konferencia során ez volt az egyetlen programpon, ahol minden résztvevő találkozhatott virtuálisan. A továbbiakban a szekciótitkárok beszámolója következik az adott szekció munkájáról.

A BIBLIKUS TUDOMÁNYOK, SZENTÍRÁSTUDOMÁNY SZEKCIÓ MUNKÁJÁRÓL

PÁPAI ATTILA

A szekció előadóinak munkáját Dr. Cziglányi Zsolt (SSZHF) szekcióelnök értékelte, az előadásokhoz kapcsolódó kérdéseivel értékes párbeszédet kezdeményezett. A referátumokat jobbra a többi előadó hallgatta. Akik végigkísérték a szekció munkáját, sokszínű és érdekes munkákkal találkozhattak.

Az első előadó, Dicső Melinda, az asszír nagyhatalmi fenyegettség politikai szorításában uralkodó Áház júdai királyságát, politikájának vallási vetületeit mutatta be. Fenyves Krisztián a szenvedő szolgáló észaiási próféciáinak különböző fordításokban megjelenő specifikumait jellemezte nagyon alapos analízissel, különös tekintettel a *Septuaginta* megítélésére. Lengyelfi Emőke a befogadás és az elzárkózás kettősségében vizsgálta az idegenség, az elvándorlás és az integráció kérdéseit a Ruth könyvében leírt magatartásformák alapján. A szekcióelnök Schnider A. Angelika nővér

munkáját emelte ki e szekcióból, aki egy keveset kutatott targum-kódexet, a *Codex Neophytit* mutatta be számunkra. Vizsgálatának tárgya a *Codex Neophyti* egyedi értelmezése egyes bibliai történetek esetében a többi fordításhoz és exegézishez viszonyítva.

GYAKORLATI TEOLÓGIAI, LITURGIATUDOMÁNYI SZEKCIÓ

DAMÁSDI DÉNES

A gyakorlati teológiai és liturgiatudományi szekció Dr. Pap Ferenc (KRE HTK dékán, tanszékvezető egyetemi tanár) szekcióelnöksége alatt öt doktorandusz előadásának adott helyet. Az első – és később a szekcióelnök által kiemelt – előadást Balogh Dávid tartotta meg, aki egy 1968-as liturgiai felmérés eredményeiről adott számot. Kutatása a tárgyalt felmérésen belül a lektió-olvasás szükségességére fókuszált. Egy másik előadás, amely ugyancsak a magyar liturgiátörténethez kapcsolódott, az 1780-as debreceni halottas gyűjtemény sajátosságait mutatta be a szekció számára. E két magyar vonatkozású téma mellett az Orosz Ortodox Egyház teológiájáról is tanulhattunk egy missziológiai kutatáson keresztül. A fennmaradó két előadás homiletikával és a szükségkeresztység témájával foglalkozott, amelyekben az elméleti problémák mellett a mai lelkészek és egyházak számára fontos gyakorlati kérdések is előkerültek.

EGYHÁZTÖRTÉNETI, EGYHÁZJOGI, KÁNONJOGI SZEKCIÓ

LENCSES NOÉMI

Az egyháztörténeti szekcióban tíz előadás hangzott el. A szekció elnöke, dr. Baráth Béla Levente (DRHE rektor, egyetemi tanár) és a szakmai konzulensként jelen lévő dr. Kiss Gábor (BBTE, oktató) mindegyik előadást egyformán kiemelkedőnek találta. Az egyháztörténeten belül sokféle téma megjelent. Bacsó Benjámint előadása arról szólt, milyen lehetőségek nyíltak meg a szabadegyházak számára 1945–1949 között, és ezek milyen következményekkel jártak. Dudás Róbert Gyula a szocializmus idején történt titkos magyar püspökszentelések történetét és hátterét mutatta be. Guia Laurean előadása a *Fogolyként a brassói titkosszolgálat börtönében* címet viselte. Kállai Benedek Bódi Mihály nyüvedi református lelképásztor kényszermunkatáborba hurcolásáról tartott előadást. Köblös Lehel a hagymásláposi református templom építéséről és a Teleki-család kapcsolatáról beszélt. Dr. Magyar Balázs Dávid

Debrecen városának 1547–1572 közötti időszakban jellemző közerkölcsi viszonyait hasonlította össze a korabeli genfi adatokkal. Pallai Béla arról adott elő, hogy milyen volt a magyar görögkatolikusok helyzete Boldog Alexandru Rusu idején a Máramarosi Egyházmegyében. Szaplóczay Máté XI. Pius pápa és a Keleti Egyházak viszonyáról tartotta előadását. Tóth Krisztián előadása *A főkegyúri jog különböző értelmezéseinek kihatása az Erdélyi Római Katolikus Státus és a dualizmus kori magyar kormányzat közti kapcsolatokra* címmel hangzott el. Dr. Vásárhelyi Bálint Márk pedig a Péceli Programban megjelenő rendszeres teológiai kérdésekről adott elő.

PASZTORÁLPSZICHOLÓGIAI, PASZTORÁLTEOLÓGIAI SZEKCIÓ

CZIKÓ LÁSZLÓ

A pasztorálpszichológia, pasztorálteológia szekcióban a nyolc előadó az egyház pasztorális identitásának folyamatos alakulásában – saját témáin belül – azt kereste, hogyan járulhat hozzá a segédtudományok felhasználása innovatív módon és hatékonyan ehhez a dinamikus folyamathoz. Az új attitűd kialakulásában a család, a reziliencia, a hatékony keresztény nevelés mellett igen fontos szerep jut a művészeti ágak bevonásának, a spiritualitás újbóli felfedezésének, az identitáskutatásnak, valamint egy-egy helyi zsinatnak. Az útkeresés eddigi gyümölcseiből kaptunk igazán zamatos ízelítőket a következő előadásokban: Bojoievski Éva: *Reziliencia fejlesztése a teológia és a pszichológia határmezsgyéjén*; Botár István: *A házasságban egy testté és lélekké vált „Mi” élete – Családeológiai gondolatok az Amoris laetitia margójára*; Geng Noémi: *A perifériák felkutatói: a pasztorális teológia találkozási pontja Kelet-Közép-Európában Ferenc pápa és Bodor Ádám között*; Kántor Viola: *A Nagybecskereki Egyházmegye első zsinata: egy helyi egyház útkeresése: lehetőségek, módszerek, tanulságok*; Maszlag Fanni: *Innovatív identitáselemek megjelenése a Keresztény Roma Szakkollégium hallgatói körében*; Mikola Nyiri Emese: *A keresztény önéletírás XXI. századi lehetőségei: a keresztény írásterápia mint a pasztorálpszichológia új módszere*; dr. Módis László: *„Kiemelt a pusztulás verméből:” a spiritualitás szerepe a depresszió kialakulásában és kezelésében*; Nagy-Czumbil Zsuzsanna-Evelyn: *A katolikus nevelés és oktatás célja jelen századunkban*. Dr. Kocsev Miklós (KRE, tanszékvezető egyetemi tanár) szekcióelnökünk egyszerű, lényegbevágó kérdéseivel segítette a doktoranduszokat kutatásuk további folytatásában. Olyannyira érdekesítő előadásokat hallottunk, hogy az elnök nem egy, hanem két előadót javasolt a „Tavaszi Szél” konferenciára: Mikola Nyiri Emesét és Geng Noémit.

RENDSZERES TEOLÓGIAI SZEKCIÓ

KÁPLÁR MÁRTON

A rendszeres (szisztematikus) teológia szekciójában abban a szerencsés és egyben megtisztelő helyzetben voltunk, hogy a konferencia leghosszabb tagozataként talán a legváltozatosabb előadásokat hallgathattuk meg. A felszólalásokban úgy evangélikus, mint római katolikus és református szempontok is előkerültek, és e hármat összefogva természetesen az ökumenikus gondolatok sem maradhattak el. A szekció vezetője Dr. Fazakas Sándor (DRHE, tanszékvezető egyetemi tanár) volt, aki kérdéseivel és hozzászólásaival tovább bővítette és gazdagította a már egyébként is széles spektrumot. Az általa kiemelt előadó egyrészt Kisnémet Fülöp volt, aki Békés Gellért bencés szerzetes életművét és ökumenikus teológiáját körvonalazta, illetve a Herbály Eszter, Számel Kata Viola és Mikó-Prém Alexandra alkotta trió volt, akik a modern- és posztmodern kor egyházával, vallásosságával és annak típusaival foglalkoztak.

VALLÁSTUDOMÁNYI SZEKCIÓ

CSORVÁSSY ZSÓFIA FRUZZINA

A Vallástudományi szekció délelőtti szekcióelnöke, dr. Kovács Ábrahám (DRHE, egyetemi docens) mindegyik fiatal kutató témáját figyelemreméltónak találta, méltatta meggyőző érvelésüket, alapos felkészültségüket, igényes, szemléletes előadásmódjukat. A színes és élményszerű előadások közül Endrédy Balázs *Rendben vannak-e az angyalok az Isteni színjátékban? c.*, valamint Kolumbán Adrienn *Erősz és Thanatosz Márai Sándor A gyertyák csonkig égnek c. regényében. Vallásméleleti értelmezési lehetőségek c.* munkáját emelte ki. A délutáni szekcióelnök, dr. Kovács Krisztián (DRHE, adjunktus) szerint érett, koherens, összefüggő előadások hangzottak el a szekció második felében. Dr. Nádor Koppány Zsombor *A kultúrafogalom változása a Katolikus Egyházban a II. Vatikáni Zsinat tükrében c.* előadását pedig különösen is ajánlotta annak aktualitása miatt. A szekció munkáját – a sok egymáshoz intézett szakmai kérdésen kívül – Gaál Sándor András, illetve Ljubanic Ádám hitről és tudományról, Rimai Bálint iszlámról, valamint Pető László andoki őslakos vallásról szóló előadása is gazdagította.

NŐK HELYZETE AZ EGYHÁZBAN ÉS A TÁRSADALOMBAN TEMATIKUS SZEKCIÓ

RATKOVICS PETRA

Az itt elhangzott előadások a teológia minden területéről érkeztek: Ambrus Arnold Szentkereszty Stephanie munkásságát foglalta össze, Bálint Ágnes pasztorálpszichológiai perspektívából közelítette meg Jób és felesége történetét, Tikász Ábel a református női prédikáció lehetőségeit kereste és vázolta fel nagyszerű magyar és észak-amerikai példákon keresztül, míg Kőrösvölgyi Zoltán *Női fényképészek és a hit* című előadásával az általában háttérbe szoruló művészettörténeti aspektust hozta a szekcióba.

Dr. Kókai-Nagy Viktor (DRHE, docens) szekcióelnök külön kiemelt két előadást: Homoki Gyulát, aki a montanista mozgalomról és nők ott játszott szerepéről tartott mélyreható előadást, valamint Szűcs Bernadettét, aki az ún. *Mária szerinti evangélium* jellegzetességeit vette sorra. Mindkét előadás összefoglalása megtalálható a konferencia rezümékötetében, a konferencián elhangzott többi előadásai mellett. Ez a tematikus szekció egészen sajátos kérdést helyezett előtérbe, és az előadások alapján is látható, hogy ez a kérdés bizony áthatja a teológia tudományának számos területét.

VALLÁSPEDAGÓGIA TEMATIKUS SZEKCIÓ

DR. CSEH BALÁZS

A szekcióelnök Dr. Gorbai Gabriella (BBTE, adjunktus) a hagyományokhoz híven rövid ünnepi köszöntővel nyitotta meg a szekciót. Ezt követően a sorban elsőként Kallós Péter Pál tartott előadását *Az ember túlvilági sorsa valláspedagógiai szemmel* címmel. Az ember túlvilági sorsának megítélését a középkortól kezdődően napjainkig fűzte fel történelmi vázra. A német Katharina Kraus előadása kiemelkedett szakmaiságával és tudományos igényességével. *Ein Fünkchen Religion: Gottesvorstellungen und Religiosität jugendlicher Figuren in aktueller deutschsprachiger Jugendliteratur* című prezentációja témáját modern kontextusba helyezte primer források alapján. A gyermek- és ifjúsági irodalomból vett reprezentatív példákat az istenképről, istenfelfogásról. Kustárné Almási Zsuzsanna a *Művészetvel nevelés – A pedagógiai bábjáték jelentősége és szerepe a katechézisben* címmel ismertette kutatásait gyakorlatorientált aspektusból. Előadásában a bábjáték jelentőségét emelte ki a hitoktatásban. Lévai-Magyar Noémi szintén a gyermekek istenképével foglalkozott, de más szempontokból, *A gyermek istenképének neveltetés-, valamint nemi specifikus különbségei* című előadásában. Kiemelte a nemiség szerepét, a férfi és nő szeretetközösségén

alapuló családmodell fontosságát a gyermekek Istenről kialakult nézeteivel párhuzamba állítva. Schranz Ambrus Dániel *Képi gondolkodás és kereszténység – Vallás-pedagógiai kérdések Pieter Bruegel festményein keresztül* címet viselő előadása kiemelendő az előadó történelmi jártassága és az elemzés módszertani színvonala miatt. Pieter Bruegel németalföldi festő munkásságát a maga fordulatos korában úgy vette górcső alá, hogy megragadta az egész hallgatóság figyelmét, és élénk diskurzust alakított ki. Végül Seben Glória zárta a Valláspedagógia szekciót *Fekete pedagógiai élmények a hittanórán* című gyakorlatias és színes prezentációjával, amelynek során javaslatokat is megfogalmazott a hitoktatók reflektív pedagógiai képzése számára.